

GOZDARSKI INŠTITUT SLOVENIJE

Večna pot 2, 61000 Ljubljana, p.p. 523-X, Slovenija
 telefon: 386 61 + 1231343
 telefax . 386 61 + 273589

Poročevalska, diagnostična in prognozična služba za varstvo gozdov
 Gozdarski inštitut Slovenije, Oddelek za gozdarstvo BF
 Večna pot 2
 1000 Ljubljana

Drevesnica Štivan
 Matenja vas pri Postojni
 66258 Prestranek

Zadeva: Bolezni in škodljivci v drevesnici Štivan v Matenji vasi

Ob spomladanskem zdravstvenem pregledu sadik v gozdni drevesnici Štivan dne 6. 7. 1998 smo vzeli vzorce odmrlih vednozelenih cipres in obljubili, da vas bomo obvestili o povzročitelju sušenja.

Nekatere lanskoletne sejanke vednozelenih ciprese (*Cupressus sempervirens* L.), ki so bile ob pregledu stare eno leto in dva meseca, so se posušile, nekatere imajo suhe vrhove. Sušenje vrhov ste opazili spomladi in sedaj se preživele sejanke obraščajo. Na odmrlem lubju in na iglicah so že s prostim očesom opazna drobna črna trosišča glive, ki smo jo mikroskopsko določili v fitopatološkem laboratoriju GIS. Ugotovili smo, da omenjena trosišča oblikuje gliva *Seiridium cardinale*, ki povzroča cipresov rak. Bolezen smo pri nas določili okoli leta 1980 v Slovenskem Primorju. Od tedaj je uničila veliko število cipres v nasadih in parkih (v Portorožu, Izoli, Kopru in Ankaranu). To je najnevarnejša bolezen ciprese, ki lahko uniči odraslo drevo v nekaj letih. Bolezen smo v preteklih letih našli tudi ob zdravstvenih pregledih sadik v okrasni drevesnici Izola, vendar vedno na starejših presajenkah, starih 7-10 let. Pojav cipresovega raka na sejankah v drevesnici Štivan, kjer v bližini ni starejših okuženih cipres pomeni, da je bila bolezen prinesena v drevesnico s semenom. To je pomemben podatek, ki ga nismo zasledili v literaturi in priporočamo, da v bodoče seme ciprese pred sejanjem razkužite s fungicidnim sredstvom za zaščito semen. Priporočamo, da vse suhe sejanke populite in sežgete. Tiste, ki imajo suhe vrhove se bodo v kratkem tudi posušile. Cipresov rak je namreč bolezen lubja in okuženo drevo nima možnosti, da bi zaustavilo napredovanje odmiranja lubja. Zato priporočamo, da populite in sežgete tudi sejanke, ki imajo suhe vrhove (lahko se sicer odločite, da suhe vrhove porežete in v kolikor boste odrezali do neokuženega dela debeca, bodo sadike ozdravljene in se bodo obrasle. Vendar menimo, da meja med zdravim in okuženim delom lubja ni dovolj jasna in verjetno bi precej sadik ostalo okuženih). Preostale sadike

takoj poškropite s pripravkom benomil (proizvajalec Du Pont, zastopnik Aropi d.o.o., Grajski trg 21, Rače), v koncentraciji, ki jo priporoča proizvajalec. Škropljenje ponovite vsaj še trikrat do jeseni.

Na listih kontejnerskih sadik lovorikovca (*Prunus laurocerasus*) so opazne poškodbe, ki jih povzroča brazdasti trsni rilčkar (*Otiorrhynchus sulcatus*). To je približno 1 cm velik temen hrošček, ki se giblje počasi. Objeda listne robove, kjer naredi zareze nepravilne oblike. Aktiven je ponoči, podnevi se skriva med opadom na tleh. Priporočamo, da lovorikovce takoj poškropite s pripravkom volaton ali dursban (dobita se v tekoči obliki), sredi poletja pa še zalijte kontejnerje z enim od teh dveh pripravkov. S tem boste uničili ličinke brazdastega trsnega rilčkarja (ogrce), ki bi delale škodo z obžiranjem korenin.

V letošnjem letu smo v drevesnici Matenja vas prvič našli poškodbe dobovih in gradnovih sejank in presajenk, ki jih povzroča škodljivec *Caliroa annulipes* Klug. Enake poškodbe povzročajo še druge vrste iz tega rodu npr. *C. cerasi* in *C. varipes*, ki jih med seboj zelo lahko razlikujemo celo v larvalnem štadiju. Ličinke so na prvi pogled podobne majhnim polžkom zaradi sluzi s katero so prekrите. Razvite imajo samo prsne noge in so vzdolžno asimetrične. *C. cerasi* je črna, *C. varipes* je zelena s črno glavo in nogami, *C. annulipes* pa je enakomerno zelena in ima svetlorjavo glavo. Odrasle ose rojijo v maju ali juniju in živijo le 1 do 4 dni. Po dveh tednih se izležejo ličinke in začnejo povzročati značilne poškodbe: grizejo spodnjo površino lista in ostane zgornja povrhnjica in listne žile. Ličinke se 6-krat levijo in se v dveh do treh tednih po izleganju že zabubijo v zemlji. Po približno dveh tednih se lahko izležejo in v teku leta imajo tako dve ali tri generacije. Značilnost tega škodljivca pa je, da se bube ne izležejo vedno takoj, ampak lahko ostanejo v tleh tudi po nekaj let. Zato je pojav tega škodljivca nemogoče napovedovati. Svetujemo, da redno opazujete vse starosti in vrste hrastov in ob močnem napadu takoj poškropite z insekticidom na osnovi sintetičnih piretroidov, karbamatov ali fosfornih estrov. Pomembno je hitro ukrepanje, ker je razvojni krog škodljivca zelo kratek.

Sestavil:

mag. Dušan Jurc

Direktor:

prof. dr. Milan Hočevár

Ljubljana 8. 7. 1998